

KLIMAATADAPTATIE: VERKEERSKUNDIGEN KUNNEN BEGINNEN MET DE VRAAG:

Hebben we al die **verharding** wel nodig?

Wat verstaan we onder klimaatadaptatie en hoe pak je het aan? Menig verkeerskundige legt bij klimaatadaptatie een link met ontwikkelingen als Smart Mobility, car-sharing, Mobility as a Service of de transitie van auto naar fiets. Ontwikkelingen die zeker bijdragen aan het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen, maar we spreken dan van klimaatmitigatie. Bij klimaatadaptatie gaat het over het wapenen tegen de gevolgen van het veranderende klimaat. Welke rol speel je hierin als verkeerskundige? Pieter de Groot van Accent Adviseurs deelt zijn aanpak en ervaringen.

[tekst] PIETER DE GROOT,
ACCENT ADVISEURS

Wat is klimaatadaptatie?

De eerste alinea uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (*) maakt direct duidelijk waar het over gaat: "Aanpassen aan klimaatverandering is noodzakelijk. Door klimaatverandering neemt de kans op wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen toe." Het is dus meer dan alleen maar het 'regenbestendig' maken van de omgeving, al is dit wel het meest tot de verbeelding sprekende aspect. Bekend zijn de beelden van wateroverlast in Someren en omgeving in juni 2016.

Hitte

Met name de risico's die op ons afkomen door

de hogere temperaturen, worden vaak ten onrechte onderschat. In steden is het 's zomers nu al warmer dan in het omliggende landelijk gebied. Dit kan zelfs al oplopen tot meer dan 7°C verschil. En dan worden de zomers (gemiddeld) alleen nog maar warmer. Dit kan indringende, negatieve gevolgen hebben voor bijvoorbeeld de volksgezondheid (met name voor ouderen en zwakkeren) en infrastructuur (uitzettende bruggen en spoorlijnen).

Verdroging

Maar ook de risico's van toenemende verdroging verdienen aandacht. Bestuurders van Waterschap

Aa en Maas en van de gemeente Someren hebben de risico's van toenemende verdroging bijvoorbeeld al een "sluipmoordenaar" genoemd. Als we niets doen, zal het gemiddelde grondwaterpeil in de nabije toekomst op plaatsen meer dan 30 cm dalen. Ongewenste gevolgen hiervan zijn bijvoorbeeld: bodemdaling, schade aan constructies (en funderingen), verdroging van natuurgebieden, lagere opbrengsten in de landbouw en beperkingen voor de scheepvaart.

Overstromingen

Alhoewel Nederland goed bestand is tegen overstromingen, zal ook het risico van overstromingen vanuit zee, de grote rivieren en grote meren toenemen. Ook al blijft dit risico relatief klein, de gevolgen bij het optreden zijn zo ernstig dat ook dit aspect urgent is. In het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie van september 2018 zijn de risico's die op ons afkomen als gevolg van het veranderende klimaat als volgt gekwantificeerd: "Als we niets doen, kan de schade door wateroverlast, hitte, droogte en overstromingen in de stad oplopen tot zo'n € 70 miljard in de periode tot 2050." Met andere woorden: tijd dat we dit met zijn allen serieuzer gaan nemen. In het Deltaplan wordt dan ook nadrukkelijk ingegaan op de noodzaak vaart te maken om ons voor te bereiden op de risico's van het veranderende klimaat.

Wat kan een verkeerskundige hiermee?

Het aanpakken van genoemde risico's is geen sinecure. Binnen het onderwerp klimaatadaptatie kunnen maatregelen die gunstig zijn tegen wateroverlast, bijvoorbeeld net zo goed contraproductief zijn voor het tegengaan van verdroging. Daarnaast dringen ook andere ontwikkelingen zich op die, net als klimaatadaptatie, een beroep doen op de beperkt beschikbare ruimte; denk aan de Energietransitie, urgente woningbouw en het faciliteren van (nog meer) mobiliteit. Vervolgens is een belangrijk deel van de ruimte, waar

oplossingsrichtingen gezocht moeten worden, niet in eigendom van de overheden.

Praktijkvoorbeeld Someren Klimaatbestendig

Een mooi voorbeeld van een 'integrale' klimaatadaptatie aanpak is de samenwerking die waterschap Aa en Maas, waterschap de Dommel en de gemeente Someren zijn gestart om Someren klimaatbestendiger te maken. Deze samenwerking is ontstaan na de desastreuze regen- en hagelbuien in juni 2016. De samenwerkende partijen willen alle belanghebbenden en betrokkenen, als medeverantwoordelijke voor de klimaatadaptatie-opgave, hierbij betrekken en doen dit in de geest van de omgevingswet. Concreet betekent dit dat er gebiedsprocessen zijn en worden opgestart, waarbij eerst gezamenlijk wordt bepaald welke uitdagingen er liggen. Alhoewel de aanleiding ligt bij de wateroverlast, worden ook de andere (ruimtelijke) opgaven meegenomen en meegewogen. In de volgende stappen vormt dit de basis om samen te zoeken naar mogelijke oplossingen en om afspraken te maken wie wat doet.

Met andere woorden: snelle, gemakkelijk te realiseren oplossingen zijn schaars en leiden tot dilemma's. Dit vraagt dus om gedragen oplossingen en het, samen met de omgeving en alle belanghebbenden, klimaatadaptief inrichten van de beperkt beschikbare ruimte. Om een rol te kiezen in deze zoektocht zouden verkeerskundigen kunnen beginnen met zich de volgende vraag te stellen: "Hebben we al die verharding wel nodig?"

Wat vindt u?

Welke ervaringen doet u op in uw zoektocht naar het klimaatadaptief inrichten van de (schaars) beschikbare ruimte? U kunt uw reactie sturen naar: redactie@acquirepublishing.nl o.v.v.: project klimaatadaptatie. Uw bijdrage kan in aanmerking komen voor publicatie.

Het risico van overstromingen vanuit zee, de grote rivieren en grote meren neemt toe. De gevolgen bij het optreden zijn zo ernstig dat ook dit aspect urgent is

19